

NR 39/2015

**ZAUFANIE DO POLITYKÓW
W MARCU**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Marcowe badanie¹ zaufania do polityków przeprowadzone zostało w trakcie nabierającej tempa i intensywności kampanii przed wyborami prezydenckimi. W czasie jego realizacji oficjalnie – konwencją w Warszawie – rozpoczęła się kampania urzędującego prezydenta.

W tym miesiącu listę polityków obdarzanych największym społecznym zaufaniem tradycyjnie otwiera prezydent Bronisław Komorowski (75%, bez zmian). Warto jednak zauważyć, iż jednocześnie po raz kolejny nieznacznie wzrósł odsetek deklarujących nieufności do głowy państwa (12%, wzrost od lutego o 1 punkt procentowy i łącznie o 5 punktów od października 2014 roku).

W marcu ponownie, po dwóch miesiącach przerwy, jedynym obok prezydenta politykiem, który może się pochwalić zaufaniem ponad połowy polskiego społeczeństwa jest premier i przewodnicząca Platformy Obywatelskiej Ewa Kopacz (51%). Od lutego odsetek Polaków deklarujących zaufanie do pani premier znacząco wzrósł (o 7 punktów procentowych), a zmalała grupa deklarujących wobec niej nieufność (o 5 punktów, do 27%).

Trzecie miejsce w marcowym rankingu zaufania zajmuje Andrzej Duda, któremu w porównaniu z lutym znacznie przybyło deklaracji zaufania (o 12 punktów procentowych, do 40%), a nieco zmniejszył się odsetek Polaków deklarujących nieufność (o 3 punkty, do 20%). W porównaniu z poprzednim miesiącem wzrosła też rozpoznawalność kandydata Prawa i Sprawiedliwości na prezydenta RP – obecnie jedynie 12% badanych twierdzi, że nie zna jego osoby (od lutego spadek o 11 punktów). Warto zauważyć, iż od grudnia 2014 roku, wraz ze wzrostem rozpoznawalności Andrzeja Dudy, przybyło znacznie więcej tych, którzy mu ufają (o 22 punkty), niż nieufnych wobec jego osoby (o 6 punktów).

W porównaniu z poprzednim miesiącem poprawiły się też notowania Radosława Sikorskiego – o 6 punktów procentowych zwiększył się odsetek deklarujących zaufanie i o tyle samo zmniejszył deklarujących wobec niego nieufność. W efekcie marszałek Sejmu po raz pierwszy w tym roku ponownie może cieszyć się pozytywnym bilansem zaufania i nieufności (odpowiednio 38% i 31%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (298) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganymi komputerowo (CAPI) w dniach 5–11 marca 2015 roku na liczącej 1062 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1. Stosunek do polityków w marcu 2015

Politycy	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	III 2015	Zmiana od II br.	III 2015	Zmiana od II br.		
	w procentach					
Bronisław Komorowski	75	0	12	1	11	0
Ewa Kopacz	51	7	27	-5	18	1
Andrzej Duda	40	12	20	-3	23	12
Radosław Sikorski	38	6	31	-6	21	7
Piotr Duda	33	0	23	-2	21	18
Jarosław Kaczyński	32	1	47	-2	17	1
Grzegorz Schetyna	32	0	23	-6	28	12
Zbigniew Ziobro	31	4	38	-3	24	4
Bogdan Borusewicz	30	8	10	-2	22	32
Leszek Miller	28	-5	37	1	27	4
Janusz Piechociński	27	-2	20	2	25	24
Magdalena Ogórek	26	11	26	6	29	13
Jarosław Gowin	25	0	24	-5	28	17
Marek Sawicki	23	0	22	-2	25	25
Janusz Korwin-Mikke	20	3	54	-3	18	5
Wanda Nowicka	20	*	19	*	26	30
Janusz Palikot	20	1	57	0	19	2
Tomasz Siemoniak	20	3	7	-2	17	51
Bartosz Arłukowicz	19	-1	36	-2	20	23
Adam Jarubas	19	*	11	*	24	41
Antoni Macierewicz	17	0	50	-1	18	10
Anna Grodzka	16	*	49	*	22	9
Mateusz Szczurek	15	-2	9	-1	17	53

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

* W lutym brak pomiaru

Na piątym miejscu w rankingu społecznego zaufania znalazł się w marcu lider NSZZ „Solidarność” Piotr Duda, któremu ufa obecnie 33% (bez zmian), a nie ufa 23% badanych (spadek o 2 punkty procentowe). Nieznacznie mniej osób deklaruje w marcu zaufanie do Jarosława Kaczyńskiego i Grzegorza Schetyny (po 32%), o ile jednak w przypadku lidera PiS nadal nad społecznym zaufaniem dominuje nieufność (47%), to w przypadku szefa MSZ deklarujący nieufność są w mniejszości (23%). Jednocześnie w porównaniu z lutym obaj politycy zyskali w oczach społeczeństwa. W odniesieniu do Jarosława Kaczyńskiego jest to niewielki spadek nieufności (o 2 punkty), któremu towarzyszy nieznaczny wzrost zaufania (o 1 punkt), a w przypadku Grzegorza Schetyny znaczący spadek nieufności (o 6 punktów).

W porównaniu z lutym poprawił się także społeczny odbiór Zbigniewa Ziobry i Bogdana Borusewicza, o czym świadczy wzrost odsetków deklarujących zaufanie (odpowiednio o 4 i o 8 punktów), przy jednoczesnym spadku deklarujących wobec nich nieufność (odpowiednio o 3 i o 2 punkty). O ile jednak obaj politycy cieszą się obecnie podobnym poziomem zaufania (Ziobro – 31%; Borusewicz – 30%), to liderowi Solidarnej Polski nie ufa znacznie więcej badanych niż marszałkowi Senatu (odpowiednio 38% i 10%). Ponadto obecnemu wzrostowi zaufania do Bogdana Borusewicza towarzyszy znaczący wzrost rozpoznawalności (w marcu o 9 punktów procentowych, do 32%, spadł odsetek badanych deklarujących, że nie znają jego osoby), co zapewne należy wiązać z przypomnieniem jego sylwetki w mediach przy okazji odmowy wydania zgody przez władze Rosji na jego przyjazd na uroczystości pogrzebowe Borysa Niemcowa.

Na kolejnych miejscach w rankingu znaleźli się Leszek Miller, w przypadku którego badani częściej deklarują nieufność 37% (wzrost o 1 punkt procentowy) niż zaufanie 28% (spadek o 5 punktów), oraz Janusz Piechociński, któremu ufa obecnie 27% (spadek o 2 punkty), a nie ufa 20% (wzrost o 2 punkty) Polaków. Podobnym poziomem społecznego zaufania jak lider Sojuszu Lewicy Demokratycznej cieszy się też kandydatka tej partii na urząd Prezydenta RP. O ile jednak Leszek Miller w porównaniu z notowaniami z lutego stracił w oczach społeczeństwa, to Magdalena Ogórek znacząco zyskała nie tylko na rozpoznawalności (spadek odsetka nieznających jej o 14 punktów), ale także pod względem odsetka Polaków, którzy obdarzają ją zaufaniem (wzrost o 11 punktów). Ogólnie rzecz biorąc można jednak powiedzieć, że Magdalena Ogórek wzbudza mieszane odczucia, gdyż tyle samo Polaków darzy ją zaufaniem co nieufnością (po 26%), a w porównaniu z poprzednim miesiącem przybyło także (o 6 punktów) osób deklarujących brak zaufania do jej osoby.

W porównaniu z lutym wzrosła społeczna nieufność do zajmujących kolejne miejsca w rankingu zaufania Jarosława Gowina i Marka Sawickiego (odpowiednio o 5 i 2 punkty). Zarówno lider Polski Razem, jak i minister rolnictwa pod względem deklaracji zaufania i nieufności dzielą znające ich osoby na niemal równe grupy, z nieznaczną przewagą zaufania (odpowiednio 25% i 23%) nad nieufnością (odpowiednio 24% i 22%). Również Wandzie Nowickiej ufa nieznacznie więcej osób niż deklaruje do niej nieufność (odpowiednio 20% i 19%). Warto zauważyć, iż społeczne zaufanie i nieufność do wicemarszałek Sejmu i kandydatki Unii Pracy w wyborach prezydenckich, a także jej rozpoznawalność są obecnie niemal identyczne jak notowane w badaniu CBOS przeprowadzonym przed dwoma laty².

Jedna piąta Polaków deklaruje w marcu zaufanie do Tomasza Siemoniaka, który w porównaniu z lutym nie tylko poprawił swoje wyniki (wzrost zaufania o 3 punkty procentowe, do 20%, i spadek nieufności o 2 punkty, do 7%), ale jednocześnie osiągnął najlepszy rezultat w historii swoich notowań w tym rankingu. Wicepremier i minister obrony w ciągu ostatniego miesiąca poprawił też swoją rozpoznawalność (spadek o 4 punkty odsetka osób, które deklarują, że nie znają jego osoby), nadal jednak większość Polaków (51%) nie zna tej postaci. Bardziej rozpoznawalny jest kandydat Polskiego Stronnictwa Ludowego na urząd prezydenta RP. Nieznajomość marszałka województwa świętokrzyskiego Adama Jarubasa deklaruje 41% badanych, a znający go częściej deklarują zaufanie (19%) niż nieufność (11%).

W porównaniu z lutym bardziej spolaryzowały się społeczne odczucia wobec Janusza Korwin-Mikkego. Obecnie co piąty badany (20%, wzrost o 3 punkty procentowe), obdarza go zaufaniem, a ponad połowa (54%, wzrost o 3 punkty) nieufnością. Jeszcze gorsze notowania ma kolejny kandydat na prezydenta Janusz Palikot, któremu również ufa co piąty badany (20%, wzrost o 1 punkt), ale większość (57%, bez zmian) deklaruje nieufność. Nieufność dominuje także w społecznym stosunku do kolejnej kandydatki na prezydenta, Anny Grodzkiej (49%), której ufa jedynie 16% badanych. Warto przypomnieć, iż w porównaniu z marcem 2013 roku³, kiedy kandydatka Partii Zieloni i lewicy społecznej ostatni raz została uwzględniona w tym rankingu, znacząco wzrosła jej rozpoznawalność (o 13 punktów) i deklarowana nieufność (o 15 punktów), natomiast bez zmian pozostało zaufanie do niej. Podobny poziom społecznego zaufania i nieufności (odpowiednio 17% i 50%) oraz rozpoznawalności jak Anna Grodzka notuje Antoni Macierewicz.

² Por. komunikat CBOS „Zaufanie do polityków w marcu”, marzec 2013 (oprac. A. Cybulska).

³ Op. cit.

Tabela 2. Zmiany **zaufania** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2013			2014												2015		
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
	w procentach																	
B. Arłukowicz	17	16	15	15	17	16	16	18	18	17	20	18	20	19	17	21	20	19
B. Borusewicz	21	21	23	24	24	26	21	25	23	23	21	25	22	25	23	24	22	30
A. Duda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	23	28	40
P. Duda	24	-	-	-	-	-	22	22	-	-	-	-	-	-	-	-	33	33
J. Gowin	30	-	-	28	26	32	26	27	24	26	27	32	30	29	24	27	25	25
A. Grodzka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
A. Jarubas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19
J. Kaczyński	31	31	30	35	31	31	29	32	34	30	32	32	34	33	30	33	31	32
B. Komorowski	69	71	69	71	71	75	70	70	77	74	73	79	80	80	76	78	75	75
E. Kopacz	31	34	33	34	35	34	34	36	34	35	35	48	59	62	58	49	44	51
J. Korwin-Mikke	-	-	-	-	-	-	-	-	19	22	18	22	20	20	18	18	17	20
A. Macierewicz	19	18	19	19	17	22	16	19	16	16	19	21	21	19	17	20	17	17
L. Miller	34	38	35	36	33	35	36	35	32	34	33	42	41	39	31	34	33	28
W. Nowicka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
M. Ogórek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	26
J. Palikot	22	24	19	21	23	21	19	19	17	18	17	23	19	18	21	18	19	20
J. Piechociński	24	23	25	27	27	28	24	30	27	29	27	37	34	32	34	28	29	27
M. Sawicki	-	-	-	-	-	-	22	26	24	29	30	32	30	28	25	25	23	23
G. Schetyna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	41	40	41	37	37	32	32
T. Siemoniak	-	-	-	-	-	-	10	13	13	12	13	18	18	19	19	-	17	20
R. Sikorski	41	46	44	46	45	54	49	49	50	35	40	49	49	36	36	30	32	38
M. Szczurek	-	-	8	11	12	11	10	11	12	13	11	17	19	16	15	13	17	15
Z. Ziobro	29	31	29	33	26	32	28	30	24	28	30	31	33	29	28	30	27	31

Tabela 3. Zmiany **nieufności** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2013			2014												2015		
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
	w procentach																	
B. Arłukowicz	30	28	33	36	37	39	38	36	32	30	32	35	36	34	32	40	38	36
B. Borusewicz	12	12	11	10	11	11	12	11	9	9	12	8	9	8	8	10	12	10
A. Duda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	16	23	20
P. Duda	18	-	-	-	-	-	14	15	-	-	-	-	-	-	-	-	25	23
J. Gowin	22	-	-	26	28	27	26	28	25	27	27	24	25	23	24	25	29	24
A. Grodzka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49
A. Jarubas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
J. Kaczyński	48	48	50	49	48	48	50	48	46	46	48	49	48	47	52	48	49	47
B. Komorowski	13	11	14	13	12	11	11	12	8	10	10	10	7	9	9	10	11	12
E. Kopacz	33	31	31	32	32	30	32	27	26	27	32	24	17	13	17	26	32	27
J. Korwin-Mikke	-	-	-	-	-	-	-	-	50	46	53	52	54	51	52	55	57	54
A. Macierewicz	44	47	49	50	50	48	52	49	48	49	47	49	49	47	48	45	51	50
L. Miller	31	28	30	32	31	34	30	32	30	30	34	27	28	27	35	34	36	37
W. Nowicka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19
M. Ogórek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	26
J. Palikot	54	51	53	56	50	56	55	53	57	57	56	53	58	54	52	56	57	57
J. Piechociński	14	14	16	11	13	14	16	15	12	12	16	12	12	16	13	18	18	20
M. Sawicki	-	-	-	-	-	-	14	15	11	10	13	12	12	19	16	17	24	22
G. Schetyna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	17	20	17	17	23	29	23
T. Siemoniak	-	-	-	-	-	-	5	6	4	6	5	5	4	6	6	-	9	7
R. Sikorski	19	17	21	18	17	15	18	18	14	30	25	24	22	32	31	40	37	31
M. Szczurek	-	-	5	4	6	6	6	6	5	6	6	7	6	6	6	8	10	9
Z. Ziobro	38	36	38	38	39	37	38	39	41	38	37	39	36	40	39	40	41	38

W stosunku do lutego nieco zmniejszyła się grupa badanych deklarujących wyraziste odczucia w stosunku do Bartosza Arłukowicza. Ministrowi zdrowia ufa obecnie 19% badanych (spadek o 1 punkt procentowy), nie ufa 36% (spadek o 2 punkty), a co piąty (20%, wzrost o 3 punkty) deklaruje obojętność.

Na ostatniej pozycji marcowego rankingu zaufania lokuje się Mateusz Szczurek, który jednocześnie w ciągu ostatniego miesiąca nieco stracił w oczach opinii społecznej. Obecnie ufa mu 15% respondentów (spadek o 2 punkty), a nie ufa 9% (spadek o 1 punkt). Niski poziom społecznego zaufania do ministra finansów wynika przed wszystkim z tego, że nadal jest on członkiem rządu, którego nie identyfikuje większość (53%) badanych.

ŚREDNIE OCEN

W naszym badaniu respondenci oceniają poszczególnych polityków posługując się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty określić można z jednej strony jako głęboką nieufność (-5), z drugiej zaś jako bardzo duże zaufanie (+5). Omawiane wcześniej dane informowały o zasięgu społecznego zaufania i nieufności. Prezentowane były łączne odsetki badanych wyrażających zaufanie (wskazania punktów +1 do +5), obojętność (0), nieufność (-1 do -5) wobec poszczególnych polityków, a także stopień ich nieznanomości, które odnosiły się do ogółu badanych. Średnia ocen jest natomiast syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę zarówno pozytywnych, jak i negatywnych nastawień, przy wyeliminowaniu różnic wynikających ze stopnia znajomości poszczególnych polityków.

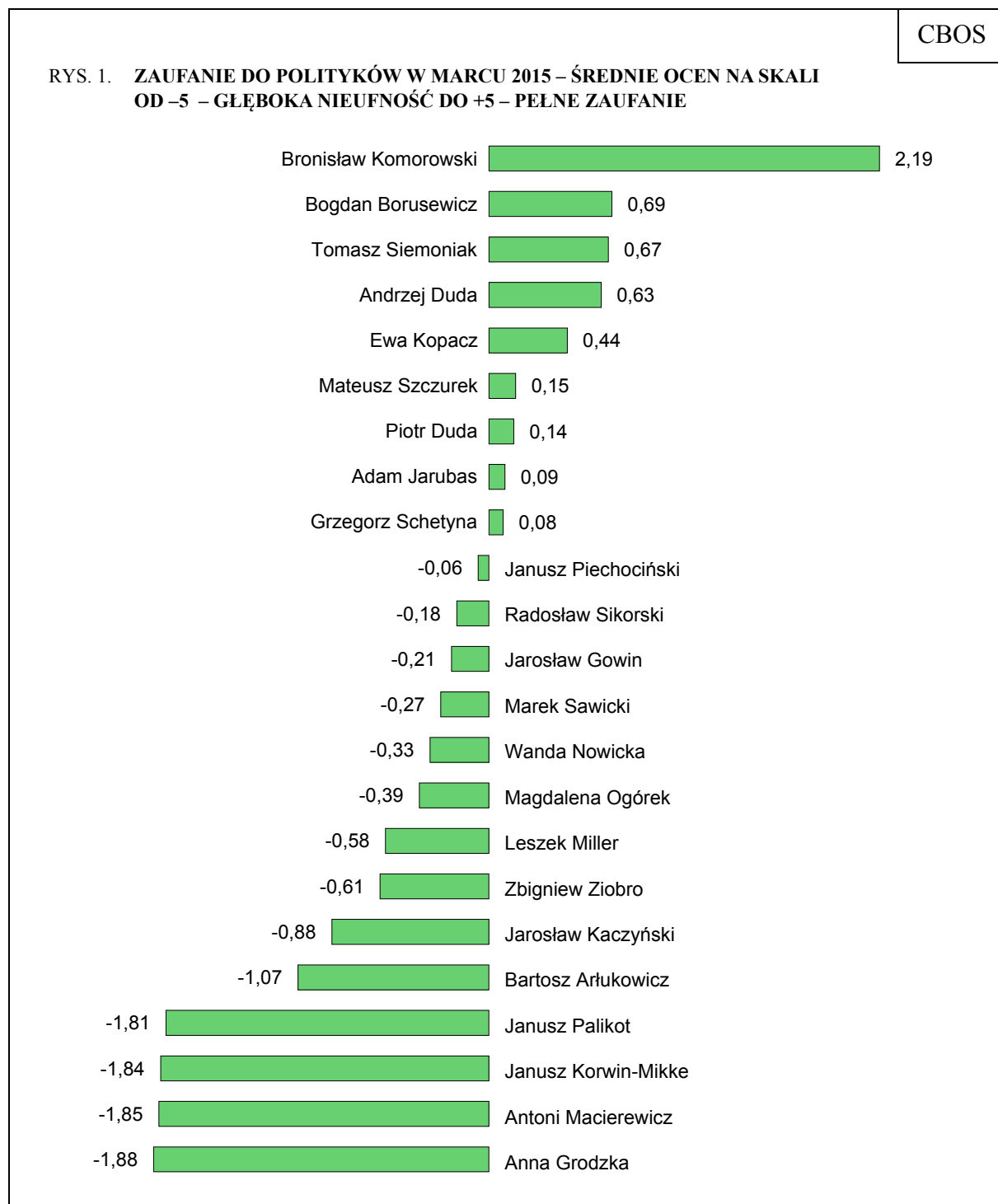
Prezydent Bronisław Komorowski pod względem korzystnego bilansu ocen od wielu miesięcy zdecydowanie dystansuje wszystkich pozostałych uwzględnianych w naszych badaniach przedstawicieli sceny politycznej. Znajduje to wyraz także w wysokości średniej jego ocen na skali zaufania społecznego (2,19), która jest istotnie⁴ wyższa od średnich pozostałych polityków uwzględnionych na liście.

Drugie miejsce pod względem średniej ocen zajmuje obecnie marszałek Senatu Bogdan Borusewicz, którego marcowy wynik (średnia 0,69) jest znacząco⁵ wyższy niż lutowy, a trzecie – wicepremier i minister obrony Tomasz Siemoniak, który w ostatnim miesiącu również odnotował znaczącą poprawę społecznego odbioru swojej osoby (średnia 0,67). Znaczący wzrost średniej społecznego zaufania widać w tym miesiącu także

⁴ Test T.

⁵ Test T.

u zajmującego czwarte miejsce w tym rankingu Andrzeja Dudy (średnia 0,63). Piąte miejsce pod względem średniej ocen zajmuje Ewa Kopacz (0,44). Różnice średnich poziomu społecznego zaufania do tych czterech polityków uplasowanych w czołówce rankingu nie są istotne statystycznie⁶ na poziomie 0,05.

⁶ Test T.

Na kolejnym miejscu w rankingu znalazł się Mateusz Szczurek, który w kategoriach społecznego zaufania odbierany jest znacząco gorzej od Bogdana Borusewicza, Tomasza Siemoniaka i Andrzeja Dudy, natomiast uzyskana przez niego średnia (0,15) pod względem statystycznym nie różni się istotnie od średniej uzyskanej przez wyprzedzającą go Ewę Kopacz oraz następnego w rankingu Piotra Dudę (0,14). Notowania szefa NSZZ „Solidarność” są natomiast znacząco gorsze od notowań pani premier i porównywalne ze średnią uzyskaną przez Adama Jarubasa (0,09). Zbliżonym zaufaniem społecznym do marszałka województwa świętokrzyskiego i kandydata PSL na urząd Prezydenta RP cieszy się obecnie Grzegorz Schetyna (0,08), który w porównaniu z lutym odnotował znaczącą poprawę ocen.

Pomimo pozytywnego bilansu zaufania i nieufności, w kategoriach średnich ocen, negatywnie jawi się postać Janusza Piechocińskiego (-0,06). Wskazuje to jednoznacznie, że osoby deklarujące do niego nieufność robią to ze znacznie większą żarliwością niż deklarujący zaufanie, tzn. badani nieufający wicepremierowi i ministrowi gospodarki częściej posługują się bardziej skrajnymi ocenami na skali niż ci, którzy deklarują do niego zaufanie. Warto jednak dodać, iż marcowe średnie ocen lidera PSL oraz kandydata tej partii na urząd prezydenta nie różnią się istotnie statystycznie. Wynik uzyskany przez Janusza Piechocińskiego jest też zbliżony do notowań Grzegorza Schetyny i następnego w tym rankingu Radosława Sikorskiego (-0,18), który w porównaniu z lutym znacząco poprawił swój wynik na skali społecznego zaufania. Warto jednak zauważyć, iż pod względem średniej ocen obecny minister spraw zagranicznych jest znacząco wyżej w rankingu zaufania niż jego poprzednik na tym stanowisku. Należy też dodać, iż w przypadku marszałka Sejmu mamy do czynienia z podobnym zjawiskiem jak w przypadku Janusza Piechocińskiego – pomimo pozytywnego bilansu zaufania i nieufności, jego średnia na skali społecznego zaufania jest ujemna. To samo dotyczy, kolejnych w rankingu, Jarosława Gowina (-0,21), Marka Sawickiego (-0,27) i Wandy Nowickiej (-0,33). Warto podkreślić, iż prezes PSL w kategoriach zaufania społecznego oceniany jest podobnie jak lider Polski Razem, natomiast znacznie lepiej niż minister rolnictwa i kandydatka Unii Pracy na urząd Prezydenta RP.

Postrzeganie Wandy Nowickiej i Magdaleny Ogórek w kategoriach średnich ocen jest zbliżone. Kandydatka SLD na urząd prezydenta, pomimo równowagi pomiędzy osobami deklarującymi zaufanie i nieufność do jej osoby, uzyskała ujemną średnią (-0,39), co oznacza, iż poczucie nieufności do niej jest na ogół silniejsze niż zaufanie. Rezultat Magdaleny Ogórek jest w kategoriach statystycznych zbliżony do uzyskanego przez wyraźnie negatywnie odbieranego lidera popierającej ją partii. Średnia ocen Leszka Millera (-0,58) jest natomiast

lepszą niż Zbigniewa Ziobry (-0,61), który jednocześnie, pomimo generalnie negatywnego odbioru, cieszy się istotnie wyższym społecznym zaufaniem niż Jarosław Kaczyński (-0,88). Podobną średnią zaufania jak prezes PiS uzyskał w tym miesiącu Bartosz Arłukowicz (-1,07),

W marcu najgorzej odbieranymi politykami byli Anna Grodzka (-1,88), Antoni Macierewicz (-1,85), Janusz Korwin-Mikke (-1,84) i Janusz Palikot (-1,81). Uzyskane przez nich średnie ocen wyraziście pokazują przewagę społecznej nieufności nad zaufaniem. Ponadto różnice średnich ocen tych polityków nie są znaczące ze statystycznego⁷ punktu widzenia, ale są istotnie niższe od uzyskanej przez Bartosza Arłukowicza.

Tabela 4

Politycy (uszeregowanie według kierunku i wielkości zmian)	II 2015	III 2015	Różnica
Bogdan Borusewicz	0,28	0,69	0,41*
Radosław Sikorski	-0,59	-0,18	0,41*
Tomasz Siemoniak	0,33	0,67	0,34*
Janusz Korwin-Mikke	-2,10	-1,84	0,26
Grzegorz Schetyna	-0,18	0,08	0,26*
Ewa Kopacz	0,23	0,44	0,21
Magdalena Ogórek	-0,60	-0,39	0,21
Zbigniew Ziobro	-0,81	-0,61	0,20
Jarosław Gowin	-0,39	-0,21	0,18
Jarosław Kaczyński	-1,06	-0,88	0,18
Piotr Duda	-0,01	0,14	0,15
Marek Sawicki	-0,40	-0,27	0,13
Bartosz Arłukowicz	-1,17	-1,07	0,10
Antoni Macierewicz	-1,89	-1,85	0,04
Janusz Palikot	-1,70	-1,81	-0,11
Bronisław Komorowski	2,26	2,19	-0,07
Mateusz Szczurek	0,19	0,15	-0,04
Andrzej Duda	-0,02	0,63	0,65*
Leszek Miller	-0,44	-0,58	-0,14
Janusz Piechociński	0,17	-0,06	-0,23

* Różnice średnich ocen istotne na poziomie 0,05

⁷ Test T.

PORÓWNANIE ROZKŁADÓW ZAUFANIA DO KANDYDATÓW NA URZĄD PREZYDENTA RP

Porównując zaufanie do poszczególnych kandydatów na urząd Prezydenta RP należy podkreślić, iż społeczne zaufanie do osoby niekoniecznie musi przekładać się na poparcie wyborcze. Warto przypomnieć, iż przed wyborami prezydenckimi w 1995 roku od długiego czasu liderem rankingu zaufania pozostawał Jacek Kuroń, wyprzedzając innych kandydatów na ten urząd. Po rozstrzygnięciu I tury wyborów prezydenckich, w których Jacek Kuroń zajął dopiero 3. miejsce, uzyskując 9,2% głosów, zaufanie do niego nawet wzrosło, sięgając 82%, a średnia na skali zaufania wyniosła 2,4⁸.

Porównanie wartości trzech miar tendencji centralnej marcowych rozkładów zaufania do ośmiorga kandydatów na urząd Prezydenta RP (średniej, mediany i modalnej) pokazuje, iż bezkonkurencyjny w tym gronie jest obecny prezydent, który pod każdym względem lokuje się po dodatniej stronie skali. Wyraźnie negatywny bilans zaufania społecznego ma obecnie troje z ośmiorga kandydatów uwzględnionych w marcowym rankingu zaufania do polityków, o czy świadczą ujemne wartości trzech miar tendencji centralnej rozkładu. Są to Anna Grodzka, Janusz Korwin-Mikke i Janusz Palikot. Natomiast Andrzeja Dudę, Adama Jarubasa, Wandę Nowicką i Magdalenę Ogórek można uznać za osoby na ogół odbierane przez polskie społeczeństwo bez większych emocji – w ich ocenie dominuje obojętność, a deklarowane zaufanie w przypadku kandydatów PiS i PSL oraz nieufność w przypadku kandydatek Unii Pracy i SLD są dość umiarkowane.

Tabela 5. Porównanie zaufania do kandydatów na Prezydenta

Kandydaci	Miary tendencji centralnej rozkładów zaufania do kandydatów na urząd Prezydenta RP (wartości na skali od -5 – głęboka nieufność do +5 – pełne zaufanie, gdzie 0 oznacza obojętność)		
	Średnia	Mediana	Modalna
Andrzej Duda	0,63	0	0
Anna Grodzka	-1,88	-2	-5
Adam Jarubas	0,09	0	0
Bronisław Komorowski	2,19	3	5
Janusz Korwin-Mikke	-1,84	-2	-5
Wanda Nowicka	-0,33	0	0
Magdalena Ogórek	-0,39	0	0
Janusz Palikot	-1,81	-2	-5

⁸ Por. komunikat CBOS „Zaufanie do polityków w listopadzie '95”, listopad 1995 (oprac. M. Morawiec).

Ponadto czworo z uwzględnionych kandydatów najczęściej budzi wśród Polaków uczucia skrajne. W przypadku Bronisława Komorowskiego jest to pełne zaufanie (modalna 5, którą wskazało 20% badanych). Kandydatami, którzy najczęściej budzą skrajną nieufność, są Anna Grodzka, Janusz Korwin-Mikke i Janusz Palikot (modalna -5, wskazania odpowiednio 29%, 31% i 29% badanych). Pozostała czwórka najczęściej wzbudza obojętność (modalna 0). W przypadku Andrzeja Dudy wskazało ją na skali 23% badanych, 24% w odniesieniu do Adama Jarubasa, 26% w przypadku Wandy Nowickiej i 29% w odniesieniu do Magdaleny Ogórek.

Warto zwrócić uwagę na zróżnicowanie społecznego zaufania do poszczególnych kandydatów. Przeprowadzone wielozmiennowe⁹ analizy statystyczne wskazują, iż poziom zaufania do Bronisława Komorowskiego, Janusza Korwin-Mikkego oraz Janusza Palikota najbardziej różnicuje wiek badanych. Wartości średnich uzyskiwanych przez obecnego prezydenta na skali zaufania rosną wraz z wiekiem respondentów – najniższa występuje w grupie wiekowej 18–24 lata (1,03), a najwyższa wśród badanych najstarszych, mających 65 lat lub więcej (3,00). Ponadto wśród badanych w wieku poniżej 55 lat obecny prezydent cieszy się większym zaufaniem kobiet niż mężczyzn. W przypadku Janusza Korwin-Mikkego najniższy poziom nieufności odnotowaliśmy wśród najmłodszych (w grupie wiekowej 18–24 – średnia -0,31), a najwyższy wśród osób po 44 roku życia (-2,50). Ponadto w każdej z wyróżnionych grup wiekowych znacząco wyższym zaufaniem darzą go mężczyźni niż kobiety. Również Januszowi Palikotowi znacznie bardziej nie ufają badani po 44 roku życia (-2,23) niż młodsi (-1,39). Tak jak w przypadku Janusza Korwin-Mikkego, w obu grupach wiekowych większą nieufnością obdarzają go kobiety niż mężczyźni.

Zaufanie do Andrzeja Dudy, Anny Grodzkiej i Wandy Nowickiej znacząco różnicują poglądy polityczne badanych. Kandydat Prawa i Sprawiedliwości największym zaufaniem cieszy się wśród osób deklarujących poglądy prawicowe (1,28), a najgorzej odbierany jest wśród identyfikujących się z lewicą (-0,20). Warto też zauważyć, iż zarówno wśród badanych o poglądach centrowych, jak i tych, którzy nie potrafią określić swoich poglądów politycznych na osi lewica–centrum–prawica Andrzej Duda ma dodatnie średnie zaufania (odpowiednio 0,39 i 0,48). Anna Grodzka budzi znacząco mniejszą nieufność wśród osób identyfikujących się z lewicą lub politycznym centrum (odpowiednio -1,30 i -1,58) niż wśród

⁹ Wykorzystano moduł IBM SPSS *Decision Trees*. Ponadto przeprowadzono porównania średnich (ANOVA lub test T – adekwatnie do liczby grup).

zwolenników prawicy oraz osób niepotrafiących określić swoich poglądów politycznych na osi lewica–centrum–prawica (odpowiednio -2,36 i -1,98). Zróżnicowanie zaufania do Wandy Nowickiej jest podobne jak w przypadku kandydatki Partii Zieloni i lewicy społecznej – budzi ona znacząco większe zaufanie wśród osób identyfikujących się z politycznym centrum (0,16) i lewicą (-0,07) niż wśród niepotrafiących określić swoich poglądów politycznych na osi lewica–centrum–prawica (-0,91) oraz zwolenników prawicy (-0,71).

Adam Jarubas istotnie większym zaufaniem cieszy się wśród mieszkańców wsi i miast poniżej 100 tysięcy mieszkańców (0,29) niż w dużych miastach, liczących co najmniej 100 tysięcy mieszkańców (-0,45), natomiast zaufanie do Magdaleny Ogórek najbardziej wiąże się z płcią badanych, przy czym mniej ufają jej kobiety (-0,77) niż mężczyźni (-0,01).

Notowane w marcu wzrosty rozpoznawalności i zmiany społecznego odbioru głównych aktorów życia politycznego można wiązać z jednej strony z trwającą kampanią przed wyborami prezydenckimi, a z drugiej – z wydarzeniami na scenie międzynarodowej, a w szczególności z sytuacją na Ukrainie i relacjami polsko-rosyjskimi.

W marcu politykiem cieszącym się zdecydowanie największym zaufaniem Polaków pozostaje prezydent Bronisław Komorowski. Mimo trwającej kampanii wyborczej zmiany stosunku do urzędującej głowy państwa w porównaniu z lutym są nieistotne. Ponowny wzrost społecznego zaufania, przy jednoczesnym spadku odsetka badanych deklarujących nieufność do jej osoby, odnotowała w marcu premier i przewodnicząca Platformy Obywatelskiej Ewa Kopacz, czemu przysłużyć się mogło m.in. jej wystąpienie na odbywającej się w trakcie trwania badania konwencji wyborczej Bronisława Komorowskiego, a także przeprowadzenie przez parlament ustawy o ratyfikacji Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

Kampania prezydencka służy wzrostowi rozpoznawalności kandydatów PiS i SLD. Ponadto Andrzej Duda od lutego zyskał znacząco na społecznym zaufaniu. W mniejszym stopniu dotyczy to także Magdaleny Ogórek. Większość badanych zna już kandydata PSL Adama Jarubasa, o którym można powiedzieć, że z pozycji lokalnego polityka awansował do grona postaci o wymiarze ogólnokrajowym (rozpoznaje go więcej badanych niż aktualnego wicepremiera i ministra obrony narodowej czy ministra finansów). Startu w wyborach

prezydenckich nie potrzebowali do rozpropagowania swoich postaci i tak już doskonale rozpoznawalni Janusz Korwin-Mikke i Janusz Palikot. Nie widać wpływu kandydowania na rozpoznawalność i oceny Wandy Nowickiej. W przypadku Anny Grodzkiej, z powodu dwuletniej przerwy w notowaniach trudno jednoznacznie powiedzieć, czy wzrost jej rozpoznawalności, któremu towarzyszy wzrost odsetka deklarujących nieufność do jej osoby, wiązać należy z jej decyzją o podjęciu walki o urząd Prezydenta RP.

Znaczącemu wzrostowi rozpoznawalności, któremu towarzyszy wzrost społecznego zaufania, w przypadku marszałka Senatu Bogdana Borusewicza pomógł zapewne zakaz wjazdu do Rosji, podany do publicznej wiadomości przed pogrzebem Borysa Niemcowa. Na zaostrzeniu relacji polsko-rosyjskich zdają się korzystać także Tomasz Siemoniak, Radosław Sikorski i Grzegorz Schetyna, którzy często przywoływani są w relacjach medialnych w tym kontekście, a w ostatnim czasie również zyskali w oczach polskiej opinii publicznej.

Opracowała
Barbara BADORA